

KAMU ÇALIŞANLARININ SENDİKAL BİRLİĞİ

Aydınlık Dergisi, 30 Eylül 2007

Yıldırım Koç

Ulusal Kanal'da Mehmet Akkaya ile birlikte 1,5 yıldır "Sınıf Gözüyle" isimli bir program yapıyoruz. 40 dakikalık bu programda bir ay öncesine kadar yalnızca ikimiz konuşmacıydık. Eylül ayında programın içeriğini biraz değiştirdik. Bazı haftalarda programımıza konuk davet ediyoruz ve onlarla belirli konuları tartışıyoruz.

Son haftalarda KESK, Türkiye KAMU-SEN ve MEMUR-SEN'in genel merkez yöneticileri programımıza katıldılar. Bu örgütlerin kamu çalışanlarına ilişkin toplu görüşme sürecindeki taleplerini, mücadele yöntemlerini ve araçlarını birlikte değerlendirdik. Mehmet Akkaya ile benim dikkatimi çeken nokta, bu üç konfederasyon arasında çeşitli önemli konulardaki görüş ayrılıklarının iyice azalmış olduğu.

İşçi sendikalarının yeterince anlamadığı bir konuyu kamu çalışanları sendikalarının artık iyice anladıkları ve programlarının bir parçası haline getirdikleri anlaşılıyor. Anayasa'nın 90. maddesinde 2004 yılı Mayıs ayında yapılan değişiklik sonrasında, onaylanmış uluslararası sözleşmeler doğrudan uygulanırlık kazanmıştır. Diğer bir deyişle, onaylanmış bir ILO Sözleşmesi ile iç mevzuatımızın çelişmesi durumunda, iç mevzuatımızın yetkili organ veya kurum tarafından değiştirilmesine gerek kalmaksızın, uluslararası sözleşme doğrudan uygulanacaktır. Uluslararası sözleşmenin hükümleriyle çelişen iç mevzuat hükümleri yargıçlar tarafından "zımnen mülga" veya "yok" sayılacaktır. KESK, Türkiye KAMU-SEN ve MEMUR-SEN temsilcileri bu konuda çok açık konuştular. Görüşleri aynı. Türkiye'de kamu çalışanlarının toplu sözleşme ve grev hakları vardır. Bu haklar kullanılmalıdır. Hükümet, bu haklara gereken saygıyı göstermelidir.

Bugün bu haklar hukuken veya kağıt üzerinde vardır. Kağıt üzerindeki bu hakların hayata geçirilmesi de ayrı bir mücadeleyi gerektirmektedir. Bu mücadelenin araçları ve biçimi konusunda kamu çalışanları konfederasyonları arasında farklılıklar bulunmaktadır; ancak en önemli nokta, bu konuda bir hakkın varlığına ilişkin görüş birliğidir. Bu görüş birliği sağlanmıştır.

Ulusal Kanal'daki programda dikkatimizi çeken ikinci nokta, özelleştirmeler konusundaki görüşlerin daha netleşmesi ve yakınlaşmasıdır. Geçmişte özelleştirme konusunda muğlak tavır alan bazı örgütler, bu konudaki karşıtlıklarını netleştirmişler ve açıkça ifade eder olmuşlar. Tabii, özelleştirmeye karşı çıkış konusunda yetersizlikler de söz konusu. Ancak yine de bir karşı duruşun ortaya çıkmış olması bugün için yine de önemli bir kazanımdır.

Konfederasyon temsilcilerinin üzerinde anlaştıkları üçüncü nokta, memur ve sözleşmeli personel statülerinde istihdam edilen ücretlilerin siyasi faaliyette bulunma hakkının tanınması talebidir. Programa katılan konfederasyon temsilcilerinin siyasi görüş ayrılıkları vardı; ancak kamu çalışanlarının siyasi faaliyet hakkının tanınması konusunda herkes görüş birliği içindeydi.

Kamu çalışanları konfederasyonları, temsil ettikleri memurların ve sözleşmeli personelin aylıklarının artırılmasını, yaşama ve çalışma koşullarının iyileştirilmesini de istiyor. Bu konulardaki farklılıklar da önemli değil. Oturup görüşseler, bu alandaki farklılıklarını da kolayca giderebilirler.

Peki, o zaman niçin üç ayrı konfederasyon var? Bu bölünme geçmişte gerekli miydi, günümüzde de gerekli mi?

Bu bölünme 1990'lı yılların başlarında gerekliydi. Sayıları 2 milyonu aşan memurlar ve 200 bine yaklaşan sözleşmeli personel, sendikal örgütlenmeye alışkın değildir. Memur sendikaları 1971 yılında kapatılmıştı. Geçmişten devralınan bir sendikal örgütlülük mirası yoktu. Bu koşullarda, siyasi çizgilere göre bölünmüş bir sendikal yapılanma, sıradan memurların sendikalara çekilmesi açısından yararlı oldu. Sendikal bilinci olmamasına karşın siyasi tercih olan memurlar, "bizimkilerin sendikası" dedikleri örgütlere daha kolay üye oldular. Bu dönemde, bir ülkücüyü komünistlerin, bir İslamcıyı ülkücülerin, bir komünisti, sosyalisti veya sosyal demokrati, ülkücülerin sendikasına üye yapmak olanaklı değildir. Ama bunların her biri, "kendi sendikası"na gitti ve üye oldu.

Bugün bu aşama büyük ölçüde geçildi. Memurların ve sözleşmeli personelin çok büyük bölümü sendikal örgütlülüğe alıştı; bu yapıları benimsedi. Ayrıca, kamu çalışanları sendikacılık hareketinin üye sayısının daha da artırılabilmesinin yolu, somut kazanımların elde edilmesinden geçiyor. Bu somut kazanımlar da ancak sendikal birlik içinde verilecek bir mücadeleyle sağlanabilir.

Ancak kamu çalışanları sendikacılık hareketinin bugünkü bölünmüşlüğü daha uzunca bir süre devam edeceğe benziyor. Bunun nedeni, yukarıda ele alınan ve konfederasyonların büyük ölçüde görüş birliği içinde bulunduğu konuların dışındaki alanlardaki büyük farklılıklar.

Sendika, temsil ettiği kitlenin geliri, yaşama ve çalışma koşullarıyla ilgili konularda görüş oluştururken ve mücadele verirken, ister istemez, genel siyasal ve toplumsal konularda da görüş açıklıyor ve tavır belirliyor. Sendikanın ittifaklar politikasının biçimlenmesi de bu konulardaki tavırlarıyla oluyor. Ancak, bu konularda önemli farklılıklar var. Özellikle emperyalizmin ülkemizde uygulamaya çalıştığı bazı politikalar, bölünmelerin ana nedeni. Türkiye'de azınlık yaratma çabaları, Kıbrıs konusu, sözde Ermeni soykırımı iddiaları, Kıbrıs, misyonerlerin çalışmaları gibi konular, her sendikanın genel çizgisiyle ve ittifaklar politikasıyla yakından bağlantılı. Bu konulardaki görüşler arasında da önemli farklılıklar söz konusu.

Bu koşullarda, kamu çalışanları sendikacılık hareketinin, ortak birçok soruna ve birçok çözümün ortaklaşmış olmasına karşın, kısa zamanda bütünleşmesi söz konusu değil. Ancak bu farklılıklar, üzerinde anlaşılabilir konularda işbirliği ve güçbirliğinin geliştirilmesi için de birer engel oluşturmamalı. Kamu çalışanları konfederasyonlarının kamu çalışanlarının aylıkları ve temel hakları konusundaki talepleri arasındaki fark, zannedildiğinden çok daha az.